

Hodnocení na ZŠW Jinonice

-

závěry z kulatého stolu

Obsah

A. Úvod

B. Stanovisko kolegia k přidělování známek na přihlášky na SŠ

C. Ukázka přihlášky na SŠ

D. Názory rodičů k tématu kulatého stolu - hodnocení na ZŠW a odpovědi kolegia

E. Dotazy rodičů ke kulatému stolu - hodnocení na ZŠW a odpovědi kolegia

F. Vyjádření I. Smolky - ředitele W lycea Praha + ukázka vysvědčení z W lycea

G. Závěr

H. Kruh „Kvalita výuky a hodnocení na ZŠW Jinonice“

Zpracoval: Kamil Douděra, rodič tří žákyň ZŠW

5/2/2014

A. Úvod

Kulatý stůl kolegia byl svolán na základě debaty, kterou rozpoutali na konci školního roku 12/13 rodiče tehdejší 6. třídy (tř. učitelka pí. Krásová), kteří se v dotazníku vyjadřovali ke své znalosti ohledně způsobu přidělování známek na přihlášky na SŠ a celkově ke způsobu hodnocení na ZŠW a vyjadřovali k němu své názory.

Na základě požadavku rodičů pak přijalo 14/6/2013 kolegium Stanovisko, kterým definovalo, jakým způsobem jsou přidělovány známky na přihlášky na SŠ a s tímto Stanoviskem pak seznámilo na začátku školního roku 13/14 rodiče.

Dotazník, reakce rodičů, stanovisko kolegia a další související materiály byly zpracovány do práce **„Problematika přidělování známek na přihlášky na SŠ v ZŠW Jinonice“**, která je v příloze.

Na základě dalších dotazů a zájmu rodičů o toto téma připravilo kolegium setkání u kulatého stolu k tomuto tématu. Vzhledem k pozdnímu oznámení o konání ze strany pořadatele byly dotazy a názory rodičů sebrány ústně mailem a předány předem kolegiu. V průběhu listopadu 2013 – ledna 2014 pak kolegium připravilo na tyto dotazy své odpovědi.

Své stanovisko k tématu zaslal i ředitel Waldorfského lycea v Praze p. Smolka

Rodiče, kteří se o tuto problematiku zajímají, připravují v rámci Spolku rodičů vznik kruhu „Kvalita výuky a hodnocení na ZŠW Jinonice“, který by se stal oficiální platformou pro komunikaci mezi rodiči a kolegiem k tomuto tématu.

B. Stanovisko kolegia k udělování známek na přihlášky na SŠ

- 1) škola má schválená **kritéria hodnocení**, která jsou od 1. 9. 2013 součástí školního řádu, zákonní zástupci s nimi budou opakovaně seznamováni, mají je k dispozici a s dotazy se mohou obracet na třídní učitele;
- 2) na základě těchto kritérií jsou vedeny **osobní konzultace** (do 6. ročníku dobrovolné, od 7. ročníku povinné) mezi žákem, zákonnými zástupci a učiteli (minimální četnost opět stanoví školní řád, na žádost některé ze stran je možné četnost zvýšit), kde se všichni zúčastnění detailně seznámí s průběhem osvojování dovedností a vědomostí konkrétního žáka v jednotlivých předmětech, žák zde má možnost učit se realistickému **sebehodnocení** ve věku probouzejícího se úsudku, slouží k posílení vnitřní motivace k učení ;
- 3) v průběhu vzdělávání se neklasifikuje, plnění kritérií se **hodnotí pouze slovně**;
- 4) důvody důsledné neklasifikace – **slovní hodnocení mají formativní charakter**, mají tedy žákům i zákonným zástupcům umožnit identifikaci nedostatků a pomoci s nalezením postupů, vedoucích k jejich zlepšení v následujícím období, kromě toho slouží i k posílení vnitřní motivace – toto vše klasifikace neumožňuje, její charakter je sumativní, konečný, bez možnosti vývoje;
- 5) slovní hodnocení (na základě detailních záznamů o plnění jednotlivých kritérií v jednotlivých předmětech) se pro účely přijímacího řízení na SŠ **převádí na klasifikaci ZPĚTNĚ** za celé dotčené období (tedy až v okamžiku vyplňování přihlášek);
- 6) zákonní zástupci budou na třídních schůzkách od 1. stupně informováni o nutnosti **převodu slovního hodnocení na klasifikaci pro účely přijímacího řízení na SŠ** (týká se vždy posledních tří hodnocení podle typu školy a z toho vyplývajícího termínu podání přihlášek);
- 7) O způsobu hodnocení, jeho smyslu a principech budou třídní učitelé informovat zákonné zástupce na třídních schůzkách nejpozději od 2. ročníku, aby mohla být na vyšším stupni hodnotně rozvíjena vnitřní motivace žáků k učení;
- 8) v případě, že rodič nesouhlasí se slovním hodnocením, může se dle zákona do tří dnů od chvíle, kdy byl s hodnocením seznámen, odvolat. U nás to znamená odvolání proti slovnímu hodnocení.

Kolegium 13/6/2013

C. Přihláška na SŠ

Vyplněné přihlášky na umělecké SŠ vydává škola na požádání na začátku 9. třídy (příjemací řízení na tento typ škol se koná již lednu) - v roce 2011 obsahovaly známky za celou 7. a 8. třídu (viz. ukázka níže).

Přihlášky na ostatní typy SŠ se pak vydávají v únoru či březnu a obsahují známky z celé 8. a první pololetí 9. třídy.

Ukázka přihlášky na uměleckou SŠ z 9/2011

B Vyplní škola nebo uchazeč

IZO školy⁴⁾ 1 0 2 1 6 1 8 7 9

Chování a prospěch uchazeče⁵⁾ Douďerová Karolína

Schopnosti, vědomosti, zájmy, talent uchazeče a další⁷⁾

Předmět (povinné a volitelné předměty)	Ročník (slovně)			
	sedmý		osmý	
	1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.
Chování	1	1	1	1
Český jazyk a literatura	2	2	2	1
Matematika a její aplikace	2	2	2	1
Anglický jazyk	3	3	3	3
Německý jazyk	3	-	2	2
Biologie	2	2	2	2
Dějepis	1	1	2	2
Fyzika	2	2	1	1
Chemie	2	2	2	2
Zeměpis	1	1	1	1
Eurytmie	1	1	1	-
Tvořivá dramatika	-	-	1	1
Pracovní vyučování	1	1	1	1
Hudební výchova	1	1	1	1
Výtvarná výchova	1	1	1	1
Tělesná výchova	1	1	1	1
Průměrný prospěch⁶⁾	1.64	1.54	1.53	1.43

Kulaté razítko a podpis ředitele¹⁾
nebo
Podpis uchazeče¹⁾

Poznámka: Datum podání rozhoduje o zařazení do příslušného kola přijímacího řízení

Vysvětlivky: 1) Nehodící se škrtněte 4) IZO školy - identifikační číslo zařízení uvedené v Rozhodnutí o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení
5) Vyplní škola (zpravidla základní nebo speciální škola nebo střední škola) nebo uchazeč, uvede chování a prospěch uchazeče na kritéria přijímání, zpravidla za poslední dva ročníky základní, speciální školy nebo střední školy. Pro zkrácené studium se příkládají doklady požadované pro přijímací řízení na základě § 84 a 85 škotského zákona.
6) Průměrný prospěch ze všech povinných vyučovacích předmětů vypočtený na dvě desetinná místa
7) Údaje lze doplnit ve zvláštní příloze, především v návaznosti na kritéria přijímání

D. Názory rodičů k tématu kulatého stolu - hodnocení na ZŠW a odpovědi kolegia

Názory a dotazy byly sebrány ústně nebo přes e-mailovou komunikaci před kulatým stolem.

Byla provedena částečná jazyková korektura a byla odstraněna jména osob.

Odpovědi byly schváleny kolegiem 9. a 16. 1. 2014.

- 1) Osobně nikterak nevolám po zrušení slovního hodnocení! A naopak bych jej ještě rozšířil o známku. A to pokud možno dříve, než těsně před přijímacím řízením. Tedy např. již od 8. třídy. I pro děti mi to přijde jako menší stres a dostatečný prostor aby si zvykly na známkování, které je čeká na středním stupni. Považuji za důležité, aby si děti včas uvědomily co umí a neumí. Samozřejmě chápu a akceptuji, pokud nebude známkován žák, kterému známka působí vážné psychické trauma...

Odpověď kolegia: *Z dlouhodobé zkušenosti máme jistotu, že žáci si na známkování na střední škole zvykat nemusí, nezpůsobuje jim to stres, a proto si na tento způsob hodnocení na ZŠ zvykat nemusí. Co umí a neumí, přesně vystihuje slovní hodnocení, nikoli klasifikace.*

- 2) Pokládám za neférovou argumentaci školy srovnávat známky vůči slovnímu hodnocení. Proto bych rád zdůraznil že nijak nejsem proti slovnímu hodnocení, pohovorům atd... Naopak je vítám. Pouze se mi zdá nedostačující. Proto bych rád doplnil hodnocení ještě o známku. Když už má škola srovnávat výhody a nevýhody, pak slovní hodnocení na straně jedné vůči slovnímu hodnocení doplněnému známkou na straně druhé. Rozhodně bych nerad najednou zjistil, že škola hodnotí rok a půl zpětně něco s čím nesouhlasím. Což se mi koneckonců stalo.

Odpověď kolegia: *Škola hodnotí podle kritérií, se kterými jsou žáci i zákonní zástupci seznámeni předem. Proto je možné se proti nim vymezit předem (viz: hodnotí něco, s čím nesouhlasím). Samotné hodnocení probíhá průběžně (během epochy či pololetí, resp. školního roku) a souhrnně na konci každého pololetí. I proti němu se lze odvolat, podle zákona do tří dnů po seznámení se s ním.*

- 3) Rád bych, aby WŠJ připravila naše děti na navazující vzdělávací proces co nejlépe, předpokládám, že to je jedno z poslání této školy. Proto trvám na tom, aby naše dítě bylo již teď, od 7. třídy, hodnoceno jak slovně (což je klíčové a velmi podstatné), tak ale i známkou (čímž se vytváří určité spojení mezi krásným světem waldorfu a reálným světem tam venku, za zdmi waldorfu). Udělám všechno, co je v mých možnostech, abych toho dosáhnul a tím pomohl ještě dále zkvalitnit vzdělávací proces na waldorfské škole a pomohl našim dětem co nejlépe se připravit na další stupně vzdělání. Aby tak mohli v životě opravdu zúročit, čím je waldorfská škola tak vzácně a nádherně vybavila a vybavuje.

Odpověď kolegia: *Cílem waldorfské pedagogiky není pouze připravit děti na navazující vzdělávací proces (viz dotaz), ale na celý život. Vybavit je takovými dovednostmi a schopnostmi, které jim umožní být plně svobodnými, silnými, zodpovědnými, citlivými a pomáhajícími dospělými. Vzdělávání nevnímáme jako cíl, ale jako prostředek k dosažení výše zmíněného cíle. Tomu slouží nejen vzdělávací obsahy (k jejich osvojení je nutná citová angažovanost, tedy vnitřní motivace), ale hlavně procesy*

výchovy sociální, umělecké, pracovní atd. K jejich zaujatému osvojování je nutná vnitřní motivace žáků. A tyto procesy také hodnotíme. Klasifikace je jednostranně vnější motivací, která oslabuje, často i zcela likviduje motivaci vnitřní, a navíc ji pro hodnocení procesů nelze používat. Převod slovního hodnocení na známky je možné provést až při zpětném pohledu na celý dlouhodobý průběh osvojování si kompetencí žákem. Proto nepovažujeme přidání klasifikace do metod hodnocení za z kvalitnění vzdělávacího procesu, ale právě naopak. Také jsme přesvědčeni, že klasifikace nepomůže lepšímu zúročení, ba naopak jej oslabí a možná i znemožní.

---

4) Mám teď čerstvou zkušenost - který teď odešel po devítce na Kepleru.

Známky na VŠ neměli, měli je jen zpětně převedené v 9. třídě (někteří na osobní žádost rodičů v posledním pololetí 8. třídy).

A můj osobní závěr: jednoznačně jsem pro zachování slovního hodnocení, které je základem pro další možnou komunikaci - s učiteli a hlavně s dítětem. Známky z tohoto pohledu nic neříkají a nijak dítě nepřipraví. Připravit je můžeme jedině my, tím, že s nimi o tom budeme o tomto tématu mluvit, budou vědět o co se jedná. (Jak mohu porovnávat dyslektickou dceru se synem známkami? Ale nemusím je porovnávat vůbec, ale motivovat k práci na sobě - vlastním příkladem i jinak.)

Pokud dítě vyrostlo ve waldorfském prostředí, nebo jiném "zdravém" prostředí a chápe, že známka je subjektivní názor, který ohodnocuje něco podle určité "normy", standartu, nebude šokem pro něj známkování.

Michal už má několik pěttek, mnoho jiných známek, a jestli je něco šokem, určitě to nejsou známky jako takové, ale lidi, jejich přístup a jejich přemýšlení, vztahy lidí k sobě, nevnímání se navzájem a tak podobně. Známky jsou jen doplňkem tohoto, který toto potvrzuje, ale samy o sobě jsou v procesu tohoto poznání "newaldorfského" (normálního, matrixu, nebo si doplňte co chcete) světa nepodstatné. Nejhorší pro něj je přístup ostatních ke známám. Že ony jsou jediný důvod pro to, aby se tam děti učili (čemuž "waldorfské" - ale tento výraz používám proto, že ho máme na škole plné pusy - ale z mého pohledu zde patří název "zdravé"), dítě nerozumí.

Známkování a motivace dětí známkami děti jen deformuje.

Pokud chcete o tomto tématu diskutovat, zeptejte se bývalých žáků školy, jaké mají zkušenosti a nediskutujeme o tom my jako rodiče, kteří žili a učili se v jiném systému. Ti, kdo mají současnou zkušenost a nyní i roky studia na dalších školách po waldorfské škole budou mít asi názor, který řekne více o tom, co by jim prospělo.

---

5) B-žel se to opakuje stále dokola. Už jsem to zažil s prvním synem, který je nyní ve 2. ročníku gymnázia.

B-žel jsme měli tu "smůlu", že syn je nadán intelektově, ne manuálně nebo umělecky a šel tedy na školu, která vyžaduje vědomosti. U druhého syna "hrozí" to samé.

Kdybyste měl někdo stejný problém, tak to vidím asi takhle:

1. známky jsou nutné od 7. třídy

2. ZŠW má hluboké nedostatky ve výuce ČJ, Matematiky, Biologie, Fyziky, Chemie a jazyků na druhém stupni. Více méně nestíhá odučit to, co má

3. Syn se první ročník na gymnaziu učil, že úkoly se neplní tak, že zdravá asertivita a schopnost oponovat v diskusi s učitelem (se kterým se mimochodem o úkolech diskutovat nemá) za něj úkoly okecají.

4. to, že se děti neúčastní olympiád a jiných meziškolních soutěží (věřte, že platí "nesmí se účastnit") je výrazně poškozují při přijímání na střední školy.

Naše bývalá třída skoro jednohlasně tento názor tlumočila paní zástupkyně ředitele na poslední třídní schůzce v červnu a ona nám slíbila, že si z toho vezme ponaučení.

Odpověď kolegia:

ad 2) Tyto nedostatky nemá škola, ale jednotliví žáci; pokud žák na střední škole nestačí, bývá to většinou způsobenou špatnou volbou typu školy (navíc ke zhoršení při přechodu ze ZŠ na SŠ dochází vždy a u všech dětí, bez ohledu na typ školy); konkrétně výuka biologie je v naší škole vysoce nadprůměrná!

ad 3) To je prokazatelná lež, pokud žák opravdu o účast v soutěži stojí, je mu umožněna (viz matematická olympiáda ve školním roce 2009/10). Kromě toho se žáci účastní různých uměleckých soutěží. Takže možné to je, ale waldorfská škola nepovažuje soutěživost za klíčovou dovednost pro život, upřednostňuje schopnost spolupráce. U žáků s výrazným nadáním v určité oblasti a nedostatky v jiné však může účast v takové soutěži znamenat posílení celkové vnitřní motivace, proto jim účast rozhodně nezakazujeme. Jen se snažíme rozmluvit to těm, kteří prokazatelně nedisponují schopnostmi a vlastnostmi pro účast, resp. pro vyrovnání se s případným neúspěchem.

---

6) Pokud se známky zpětně změní (předpokládám, že k lepšímu), nemá asi cenu ani důvod se odvolávat proti slovnímu hodnocení, které vlastně nevyjadřuje stav, který se bude hodnotit až za více jak rok. Pak by ale bylo asi dobře, aby se šlo odvolat proti známám na přihlášce uvedených.

Odpověď kolegia: *Známky jsou výsledkem až jednorázového převodu, nejedná se tedy o změnu. Odvolat se můžete proti slovnímu hodnocení.*

---

7) Ještě bych doplnil jeden postřeh: ne každý učitel má stejné slovní hodnocení, jak se budou resit případy při zpětném převodu, kdy už nebude k dispozici učitel, který dané slovní hodnocení napsal? Tyto případy bych nebral jako hypotetické, nebo ještě zadný učitel neodesel? a související: každý člověk prochází vývojem a hodnocení psané více než před 1,5 lety se mu bude zdát na jinou známku, než ji viděl tenkrát.

Z hlediska lidského jsoucna je jakékoli hodnocení a nebo posuzování zpětně nespolehlivé. Pokud člověk nemá (presně!) poznámky (parádek na vysvědčení není přesně vše vypovídající poznámka), z podstaty nemůže být objektivní a bude zakažovat subjektivním pohledem posledního půl až roku.

Odpověď kolegia: *Otázka odchodu hodnotícího učitele je relevantní. Problému převodu hodnocení na známku po odešlém učiteli se snažíme předcházet pravidelnými setkáními třídních kolegií, kde se podrobně mluví o průběhu výchovně-vzdělávacího procesu jednotlivých žáků a třídní učitel odpovídá za kontinuitu. Pokud je odcházejícím třídní učitel, předává (měl by předat) všechny své poznatky a postřehy svému nástupci. Zatím se nestalo, že by byl takový odchod tragického (náhlého a nevratného charakteru). Pokud by však k tomu došlo, je tu stále třídní kolegium, které kontinuitu zajistí. K druhé části dotazu – učitel hodnotící slovně nemá na mysli známku, tu generuje při převodu právě až při zpětném pohledu na celý proces vzdělávání s ohledem na osobnostní vývoj daného žáka, přičemž zohledňuje jeho možnosti či omezení.*

---

8) Ráda bych vám sdělila zkušenosti z přechodu syna na gymnázium v 7. třídě.

Známkování z WŠ přitom nehraje podstatnou roli, mělo pro nás význam pouze v bodování přihlášky.

Známky syn přijímá jako fakt, který ke škole prostě patří. Bere je spíše s rezervou, tak, že jsou hodně o náhodě a o znalostech vypovídají jen částečně. Mezery ve znalostech má, ale děti z běžných ZŠ je mají také a přibližně stejné. Ve třídě je tak na průměru. Problém má s prací v časovém presu - nestíhá testy, není zvyklý pracovat pod tlakem.

Rozdíl mezi waldorfskou školou a gymnáziem komentoval tak, že na wš se toho naučil méně a do hloubky a na gymnáziu víc a povrchně.

To je asi všechno, co můžu po dvou měsících říct.

Syn je spokojený, protože má na gymnáziu kamarády, a to je pro něho nejdůležitější.

---

9) Z vlastní zkušenosti rodiče bývalého žáka WŠ vím, že známky na přihlášky na SŠ jsou spíše lepší než odpovídá jejich znalostem. Důvod proč to tak je nevím, můžu si pouze domýšlet, že většina učitelů nechce polemizovat s rodiči, proč by někomu dávali po více jak roce zpětně trojku nebo nedej bože čtyřku a čelili nepříjemným otázkám na způsob a kvalitu výuky a proč to nebylo poznat ze slovního hodnocení. Následná srážka s realitou střední školy pak může být pro některé žáky fatální. Bývalý (bohužel) učitel angličtiny pan Kupka děti od 8. třídy normálně známkoval a známky říkal rodičům a nebyl v tom žádný problém. Naopak žáci (i rodiče) jasně věděli jak na tom jsou a na vysvědčení bylo pak slovně napsáno proč tomu tak je.

Odpoověď kolegia: *Jednak to může být způsobeno tím, že hodnotíme i jiné aspekty výuky než jen znalosti faktů, a jednak tím, že známka je vždy vyjádřením určitého poměru, srovnání. Neexistuje žádná přesná škála, která by říkala, co která známka vyjadřuje, a už vůbec ne s ohledem na rozdíly v individualitách jednotlivých dětí. Dále viz předchozí odpovědi.*

---

10) Známkování jako příprava na přechod na střední školu (od sedmé do deváté třídy) je nutné! Vůbec nerozumím, proč to učitelům tolik vadí a nejsou ochotni (celé kolegium) to akceptovat. Nikdo jim přeci nebere slovní hodnocení, nikdo nevolá po jeho zrušení. Naopak - je to výborná věc. Jde jen o doplnění slovního hodnocení na známku. Pokud kolegiu vadí slovo známka, řekněme mu také slovní hodnocení. Všichni si pamatujeme, že na základní škole se známkovalo 1-5, a na střední škole se už hodnotilo slovně (velmi dobrý, až nedostatečný). Důrazně prosím všechny učitele, doplňte do každého hodnocení od sedmé třídy výš větičku typu: Tvoji práci za pololetí hodnotím výborně (dobře). I touto větou pomůžete všem v orientaci, jak na tom dítě je. Mně osobně dělá potíže převést na známku slovní hodnocení typu: Cituji. "Tvůj sešit by si zasloužil větší pozornost, chtělo by to více obrázků, ve vyučování je potřeba větší spolupráce a méně vyrušování." Nebo: !Jsi nadaný, rozzářená a čistá duše, - a přece leckdy zbytečně rušíš ..."

Myslím si, že je také nepřijatelné známkovat zpětně. Tedy pokud žák v sedmé třídě "nic nedělat", tak v deváté mu dát jedničku, nehledě na to, že většinou se změní třídní učitel, který stejně nemůže žáka zpětně objektivně ohodnotit. Je to špatný příklad pro děti i tím, že se vše dá změnit a "vyžehlit" a že vlastně nejsou zodpovědní za své chování a jednání. (Oni mi to stejně v devítce vylepší.) Ale život "tam venku" takový není a nebude.

Odpověď kolegia:

K druhé části dotazu – převod na známky se tímto způsobem neděje, a pokud se žák skutečně od sedmé do deváté třídy výrazně zlepší v přístupu, pak to bývá zohledněno spíše zmírněním rozdílů v klasifikaci na přihlášce (tedy ne 4 – 4 – 1, ale třeba 3 – 2 – 1). Ale k těmto případům v praxi nedochází, bohužel.

K první části dotazu přikládáme ukázkou (citaci) z klasifikačního řádu namátkou vybrané základní školy běžného typu (vytvořeno dle metodického pokynu MŠMT ke klasifikaci):

Stupeň 1 (výborný)

Žák:

- dosahuje očekávaných výstupů v ŠVP uceleně, přesně a úplně
- ovládá požadované učivo uceleně, přesně a úplně
- samostatně uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů
- myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost, jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný
- grafický projev je přesný a estetický
- výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky
- je schopen samostatně studovat vhodné texty

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák:

- dosahuje očekávaných výstupů v ŠVP v podstatě uceleně, přesně a úplně
- ovládá požadované poznatky v podstatě uceleně, přesně a úplně
- pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti
- v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost
- ústní a písemný projev má menší nedostatky
- kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků
- grafický projev je estetický, bez větších nepřesností
- je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty

Stupeň 3 (dobrý)

Žák:

- má v dosahování očekávaných výstupů v ŠVP mezery
- má v osvojení požadovaných poznatků mezery
- při vykonávání požadovaných činností se projevují nedostatky
- nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat
- při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb
- jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby
- v ústním a písemném projevu má nedostatky
- v kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky
- je schopen samostatně studovat podle návodu učitele

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák:

- má v dosahování očekávaných výstupů v ŠVP závažné mezery
- má v osvojení požadovaných poznatků závažné mezery

- při provádění požadovaných činností je málo pohotový a má větší nedostatky, při řešení úkolů se vyskytují závažné chyby
- při využívání poznatků je nesamostatný
- v logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé
- jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky
- v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák:

- očekávané výstupy v ŠVP si neosvojil
- požadované poznatky si neosvojil
- má velmi podstatné nedostatky v dovednosti vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti, v uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby
- při výkladu a hodnocení jevů a zákonitosti nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele
- neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky
- v ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti
- kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky
- závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele
- nedovede samostatně studovat

E. Dotazy rodičů ke kulatému stolu - hodnocení na ZŠW a odpovědi kolegia

Dotazy byly sjednoceny do okruhů podle jednotlivých bodů Stanoviska kolegia

I. k bodu 1 Stanoviska – kritéria hodnocení

1) Jsou pedagogové školeni v tom, co je a co není formativní slovní hodnocení?

Odpověď kolegia: *Ano. Slovnímu hodnocení je pravidelně věnován čas v konferenci. Učitelé mají k dispozici také doporučenou literaturu (Košťálová, Klíma).*

2) Pokud nejsou učitelé s principy a zásadami formativního slovního hodnocení nijak seznamováni a nejsou v něm nijak proškoleni, hodlá škola tuto skutečnost změnit?

Odpověď kolegia: *viz. výše.*

3) Provádí škola srovnávání a kontrolu slovních hodnocení jednotlivých pedagogů? A pokud ano, vyvozuje ze zjištěných skutečností nějaké závěry?

Odpověď kolegia: *Srovnávání neprovádíme, kontrolu a vyvozování závěrů - ano a tuto činnost budeme provádět i nadále.*

4) Je nějaký „mustr“ pro pedagogy na WŠ podle kterého uplatňují slovní hodnocení podle kritérií uvedených ve školním řádu? Pokud ne, jak je ošetřen stejný výklad hodnocení při změně pedagoga?

Odpověď kolegia: *Mustr ne a slovní hodnocení nemá žádný výklad. Slovní hodnocení by mělo být vyjádřeno tak, aby bylo převoditelné i při změně pedagoga.*

II. k bodu 2 Stanoviska – info o prospěchu

1) Pokud podám oficiální dotaz na ředitele ohledně známek, dostanu odpověď v souladu se školním řádem – právo na informovanost rodičů?

Odpověď kolegia: *V souladu se školním řádem rodič odpověď dostane, ale je zapotřebí si uvědomit, že škola hodnotí slovně ne známkami. Ze zákona jsou možné formy hodnocení klasifikací, slovně a kombinací obou a všechny formy jsou z hlediska zákona rovnocenné.*

2) Můžou mi být na osobní konzultaci známky sděleny ústně?

Odpověď kolegia: *Škola hodnotí slovně, ne známkami, tudíž známky během osobních konzultací nejsou sdělovány.*

III. k bodu 3 Stanoviska – proč pouze slovně

- 1) Ve vyšších třídách by bylo dobré doplnit slovní hodnocení o nějakou formu známek – co je na tom newaldorfského? Proč se tedy známkuje na lyceu když je taky waldorfské ?
- 2) Proč nemůže být v 8. a vyšší třídě doplněno slovní hodnocení o známku? Formou spojení slovního hodnocení s klasifikačním hodnocením např. jako na w lyceu?. Připraví to děti na setkání s newaldorfským světem a ukáže jim to, jak na tom jsou.

Odpověď kolegia: *Podrobné důvody slovního hodnocení na naší škole jsou součástí první části odpovědi (část A – odpověď 3). Kromě toho jsou žáci ZŠ v jiné fázi svého vývoje než studenti SŠ a také jejich motivace ke studiu vyvěrá z jiných východisek.*

IV. k bodu 4 Stanoviska – slovní hodnocení

- 1) Slovní hodnocení tedy nejde převést průběžně na známky – tj. v okamžiku jeho napsání na vysvědčení nevyjadřuje známku, která bude pak zpětně na přihlášce na SŠ?

Odpověď kolegia: *Převod na známky se průběžně neprovádí.*

V. k bodu 5 Stanoviska – zpětné převedení na známky

- 1) Jak bude zajištěno zpětné převedení (což je samo o sobě nesmysl!), pokud se změní v osmé nebo deváté třídě učitel (což se stává často)?. Budou si známky dávat děti samy? To už tu jednou bylo a rozhodně to nebylo dobře!

Odpověď kolegia: *Za převod na známky odpovídá třídní učitel v okamžiku převodu, v žádném případě si žáci nepřevádí hodnocení samy.*

- 2) Pokud se budou známky na přihlášky převádět zpětně někdy v 9, není to pro děti signál, že se mají začít pořádně učit až na konci 8 nebo v polovině 9?

Odpověď kolegia: *Cílem je, aby motivací dětí k práci ve škole nebyly známky, proto máme slovní hodnocení.*

- 3) Nebude to náhodou tak, že zpětně se dá všem hezká známka, aby se zakryla ne úplně dobrá kvalita výuky na WŠ (hlavně v odborných a technických předmětech – matematika, fyzika, chemie, ..)

Odpověď kolegia: *Ne, o kvalitu výuky usilujeme stále.*

- 4) Pokud se známky převádí zpětně, může si žák známku, kterou dostane na přihlášku na SŠ i zpětně i vylepšit / zhoršit?

Odpověď kolegia: *Žák může využít pro zlepšení své práce průběžně výsledky konzultací a slovní hodnocení.*

- 5) Bude se zpětně známkovat tak, aby se děti na vybranou školu dostaly pokud je to v podmínkách přijímacího řízení?

Odpověď kolegia: Cílem je, aby žák pokračoval na škole odpovídající jeho zájmům a schopnostem.

VI. k bodu 6 Stanoviska – co a kdy se převádí

- 1) Od kdy se tedy dávají známky na přihlášky? Na některé umělecké školy chtějí celou 7 třídu. Těžko jim budu vysvětlovat, že se na waldorfu známkuje jen od poloviny 7. A to ještě zpětně. (pzn. KD – SUŠ U půjčovny na P1 požaduje na přihlášce známky na vysvědčení za celou 7 třídu, info od pí. Matějčkové – známky, které chtějí k přijímacímu řízení si určuje konkrétní SŠ ne WZŠ. Umělecké školy většinou požadují celou 7. třídu)

Odpověď kolegia: Převod na známky se provádí podle rozhodnutí střední školy. Zákon jejich možné požadavky neomezuje, teoreticky si mohou SŠ vyžádat převod na známky od 1. třídy.

VII. k bodu 8 Stanoviska – odvolání proti hodnocení

- 1) Jak se můžu do 3 dnů odvolat proti slovnímu hodnocení, když kolikrát nevím, co vlastně znamená a jakou známku by mělo vyjadřovat (mám na mysli především v 7 a vyšší třídě – známky na ty přihlášky na SŠ). Pokud se známky dozvim 1,5 roku zpětně tak už s tím nic nenadělám a dítě taky ne.

Odpověď kolegia: Ze zákona se odvoláváte proti hodnocení, které je slovní, protože škola hodnotí pouze slovně (ne kombinovaně). V případě, že hodnocení není pro rodiče srozumitelné, je možné se obrátit na ředitele školy nebo příslušného učitele.

- 2) Můžu se odvolat do tří dnů proti známám, které dostane dítě na přihlášce na SŠ?

Odpověď kolegia: Ne, viz. výše.

VIII. Ostatní

- 1) Dělá si škola nějaké průzkumy o úspěšnosti svých absolventů na SŠ a o problematických oblastech, které provázejí přestup z waldorfu na běžnou SŠ?

Odpověď kolegia: Systematický průzkum neprovádíme, máme jednotlivé informace od konkrétních bývalých žáků a rodičů a z některých středních škol. Uvítáme případnou pomoc v této oblasti.

F. Vyjádření I. Smolky - ředitele W lycea Praha

Komentář I. Smolky na otázky rodičů k bodu 3. Stanoviska – proč pouze slovně

Otázky rodičů:

- 1) Ve vyšších třídách by bylo dobré doplnit slovní hodnocení o nějakou formu známek - co je na tom newaldorfského? Proč se tedy známkuje na lyceu, když je taky waldorfské ?
- 2) Proč nemůže být v 8. a vyšší třídě doplněno slovní hodnocení o známku?, formou spojení slovního hodnocení s klasifikačním hodnocením např. jako na w lyceu? Připraví to děti na setkání s newaldorfským světem a ukáže jim to, jak na tom jsou.

Vyjádření I. Smolky:

Ad 1) Slovní hodnocení a známkování jsou dvě zcela rozdílné věci, hodnotí něco jiného a nelze je mezi sebou převádět. Slovní hodnocení hodnotí to, jak žák pracoval, jeho silné a slabé stránky, co by měl zlepšit atd., hodnotí tedy žáka samotného a jeho práci vzhledem k jeho možnostem. Znamky neboli klasifikace hodnotí žáka vzhledem k jakýmsi hypotetickým měřítkům a zařazuje ho do příslušné kategorie. Pokud chce tedy učitel dát známku, musí se na to podívat z úplně jiné strany než při slovním hodnocení. Takže nejde a nemůže jít o doplnění slovního hodnocení o známku, ale o požadavek zpracování dvou různých druhů hodnocení.

Známkování na základní škole není jen „newaldorfské“, ale je obecně nepedagogické. Příkladám nějaké články od předních českých pedagogických odborníků – dr. Nováčkové ze společnosti Respektovat a být respektován, a komentář Jany Strakové, největší české odbornice na hodnocení, která dělá pro ČR i různé mezinárodní testy PISA, TIMMS apod.

Na střední škole už známkování tak nevádí, dochází k postupné individualizaci studenta a on se chce občas poměřovat, zjistit si, jak si na tom stojí vzhledem k ostatním. Ale zároveň je už schopen chápat, že známka mu řekne jen něco, že to může být jen jeden z faktorů jeho hodnocení a sebehodnocení.

Hodnocení na vysvědčení je na Waldorfském lyceu slovní, děláno z hlediska toho, co by mělo slovní hodnocení naplňovat. Někteří učitelé pak ještě k tomu připíší, jaké známce to odpovídá z hlediska klasifikace – tedy uvedou oba druhy hodnocení. Uvedení známky je však jejich volbou, ne pravidlem – oficiální hodnocení je slovní, vycházející z hledisek tohoto druhu hodnocení.

Ad 2) Myslím, že pro žáky v 8. a 9. třídě už je docela dobré vědět, jak si na tom stojí v poměru k obecným požadavkům (což by jim měla mj. říci i známka). Znamky se pro žáky stávají tématem zhruba od počátku 8. třídy – docházejí do věku 14 let a začíná jim docházet, že jim základka bude končit, půjdou jinam a neví, jak tam obstojí. Podle mého je tedy možné s nimi o tom mluvit v podstatě od začátku 8. ročníku, jak jsou na tom z pohledu klasifikace. Myslím, že nejvhodnější formou by byly individuální konzultace třídního s žákem a rodiči, kdy třídní na základě podkladů jednotlivých vyučujících řekne, a jak vypadá práce žáka z pohledu klasifikace (event. znovu vysvětlí, jaký je rozdíl mezi slovním hodnocením a klasifikací). A byl bych důsledný v tom, že známky jako „pomocné hodnocení“ se nebudou dávat vytištěné v nějakém přehledu (protože to žádné oficiální hodnocení školy není), ale že budou sdělovány pouze na výše zmíněných konzultacích s třídním

učitelem. Pomocné hodnocení formou klasifikace by podle mého měli učitelé dělat v 8. a 9. ročníku každé pololetí, ne 2 roky zpětně.

Problém je ale s požadavkem na klasifikaci už v 7. třídě. To je příliš brzo. Je to sice až konec 7. třídy, ale znamenalo by to mluvit o tom s žáky už cca od ledna, kdežto při klasifikaci v 8. třídě stačí nastolit toto téma v září či říjnu. A to je v tomto věku opravdu rozdíl, po prázdninách jsou jiní.

Navrhuji tedy, aby pokud rodiče zvažují, že by dítě šlo dále na uměleckou školu, měli by na to třídního upozornit už v 7. třídě, že budou potřebovat známky, a že by tedy bylo dobré přidat do vzájemné komunikace i zohlednění této roviny hodnocení. Ale dělal bych to pouze na vyžádání v individuální rovině, rozhodně ne plošně hromadně pro všechny.

Ivan Smolka

ředitel Waldorfského lycea v Praze

rodič žáka ZŠW Jinonice

Součástí odpovědi I. Smolky byly i materiály k tématu, které jsou v příloze:

- Jak dlouho bude ještě vládnout známka na českých školách?
- Budoucí učitelé potřebují vědět: JAK a PROČ hodnotit ve školách slovně
- Rizika známkování a rizika slovního hodnocení
- Školní hodnocení jako nástroj vnější motivace nebo jako zpětná vazba?
- Budoucí učitelé potřebují vědět

Ukázka vysvědčení na W lyceu.

Rodičům poté přijdou ještě číselné známky ze všech předmětů mailem.

ČESKÁ REPUBLIKA
Střední škola - Waldorfské lyceum, Praha 4, Křejského 1501/12

Obor vzdělání (kód a název): 78-42-M/06 Kombinované lyceum

Zaměření: humanitní

Školní vzdělávací program (název): Waldorfské lyceum

Školní rok: 2012/2013

Forma studia: denní

Třída nebo oddělení: 1.

IZO 150078137

VÝPIS Z VYSVĚDČENÍ

Jméno a příjmení:

Datum narození:

Místo narození:

Státní občanství:

Hodnocení výsledků vzdělávání vyjádřené slovně za 1. ročník

I. pololetí
Chování velmi dobré
Povinné předměty
Český jazyk a literatura - vyučující Jitka Ferencová: Vaše hodnocení s přihlédnutím ke všem složkám - gramatika, literatura, poetika, sloh, práce v hodinách je velmi dobré . Vaše práce jsou střídavě i lepší, ale svou tichou nenápadností dáváte málokdy vyniknout svým myšlenkám. Trochu více se musíme zaměřit na gramatickou stránku prací, která je nejslabší částí. Je třeba, abyste se opravdu cíleně zaměřila na doučování a procvičování jazyka. Váš čtenářský deník odpovídá zadání, pěkná jsou zejména Vaše zamyšlení nad knihami, rozborů v podvojném deníku. Podařilo se Vám splnit požadovanou strukturu. V epoše Starověku jste získala výborné hodnocení.
Matematika - vyučující Radovan Daniel: V hodinách matematiky jste spíše tichá, nenápadná. V epoše trigonometrie jste velmi často chyběla, probranou látku jste pak těžce doháněla. V algebře se projevují Vaše problémy s manipulací s proměnnou. V každém případě se v této oblasti budete muset zlepšit, pokud chcete být v matematice úspěšná. Dva testy jste napsala dostatečně a dva testy nedostatečně. Vzhledem k tomu, že jste se ve druhé polovině pololetí začala o své výsledky více zajímat a začala jste navštěvovat konzultace, hodnotím Vaši práci jako dostatečnou a očekávám v budoucnosti výrazné zlepšení.
Anglický jazyk - vyučující Tomáš Pavlů: V hodinách pracujete nesoustředěně. Test ukázal, že máte mezery v základních znalostech angličtiny. Je třeba začít pracovat.
Německý jazyk - vyučující Petra Chotěborská: V němčině si příliš nevěfíte a také tak trochu „žijete z podstaty“, tedy z toho, co jste se naučila v minulých letech. Velmi dobře přidejte poctivou domácí přípravu a opravdu intenzivní a pozornou účast v hodinách. Máte přirozený jazykový cit, který výborně využíváte při práci s neznámým textem. Sám o sobě však nestačí. Celkově tedy hodnotím Vaši práci v tomto pololetí jako dobrou .
Eurytmie - vyučující Barbora Forbaková: Na cvičení eurytmie jste moc šikovná, často se ale snažíte být nenápadná, což je škoda. Nedělá vám těžkosti pohybovat se na eurytmických prostorových formách, sladit pohyb horních a dolních končetin, zvládnout rytmy nebo hůlková cvičení. Trošku víc iniciativy z vaší strany by hodinu jistě oživilo, stačí, když se usmějete a hned to všechno vypadá jinak!
Informatika - vyučující Milan Horák: Dobrá projektová práce, velmi pěkná spolupráce v hodinách, zápisky i domácí úkoly vždy v pořádku. Celkově Vás hodnotím jako velmi dobrou žákyni, která by se mohla stát i výbornou, pokud si dá více pozor na formální a teoretickou stránku práce.
Hudební výchova - vyučující Tšira Jirout: Vaše práce v hodinách byla nenápadná a tichá. Nehlásila jste se, nekladla jste žádné dotazy. Písemnou práci jste udělala jen na 50 %. Ve sboru jste spolupracovala živějším způsobem. Zpívala jste s čistou intonací. Pilně jste nacvičovala spolu s ostatními sopránový part nových skladeb. Celkově považuji Vaši práci za velmi dobrou .

G. Závěr

Děkuji tímto kolegiu za odpovědi a vysvětlení k nastoleným otázkám a tématům. Je určitě dobře, že se minimálně vyjasnil názor kolegia a jeho postup v této věci a rodiče měli možnost vyjádřit svobodně svá názory a připomínky. Je zřejmé, že kolegium trvá na svém principu důsledné neklasifikace. Nechávám na zhodnocení jednotlivých rodičů, jak jsou s reakcí kolegia spokojeni a zda jsou pro ně odpovědi dostatečné. Předpokládám, že minimálně v bodě 6. Stanoviska dojde k upřesnění období, za jaké se převádějí známky na přihlášky na SŠ a to i v souladu s odpovědí kolegia k dotazům k tomuto bodu.

Při rozhovoru s některými rodiči a při sběru dotazů ke kulatému stolu jsem pak zjistil další zajímavou skutečnost.

Volání části rodičů, především pak těch se žáky ve vyšších ročnících, pramení především z obavy o kvalitu znalostí žáků a jejich připravenost na přijímací zkoušky a dalším studiu na SŠ. Celá tato obava se zrcadlí i v sebraných dotazech k hodnocení. Část rodičů má pocit, že kvalita výuky na WZŠ neodpovídá jejich představám, mají pocit, že děti umí málo a to především v exaktních předmětech. Kdo má, nebo měl doma dítě v posledních ročnících nějaké ZŠ asi dobře ví, jak těžké je z něj něco ohledně školy „vypáčit“. Buď ve škole není nic, nebo je to dobrý (a to je za tři ☺). Ze slovního hodnocení pak rodiče nejsou schopni odvodit, jak na tom jejich děti jsou a proto volají o pro ně srozumitelné známkové vyjádření.

Zde bych chtěl znovu a jasně zopakovat. Nikdo z rodičů nevolá po úplném zrušení slovního hodnocení. Volají po doplnění slovního hodnocení v posledních letech studia o nějaký způsob známkování (např. jen slovním sdělením na konzultacích), které by jim jasně ukázalo kvalitu vzdělání jejich dětí. Zároveň jsem zaznamenal i poměrně jasný nesouhlas se zpětným přidělováním známek na přihlášky na SŠ.

K celé situaci samozřejmě přispívají i události z posledních let. Divoké výměny učitelů v posledních ročnících, hromadné návštěvy doučovacích kurzů před přijímačkami na SŠ, možnost sebeznámkování žáků na přihlášky na SŠ a informační nejednotnost k tématu hodnocení.

Je možné, že pokud by rodiče měli pocit, že jejich děti mají kvalitní výuku a znalosti a byli průběžně a úplně informováni, nebudou po známkách volat. Volání po známkování, je dle mého volání i po lepší kvalitě výuky a lepší informovanosti.

Během minulého pololetí jsem měl možnost komunikovat s několika odborníky na W vzdělávání, kteří svoji odbornost můžou podložit i praxí. Mimo zde prezentovaných názorů ředitele Waldorfského lycea a rodiče žáka ZŠW p. Ivana Smolky jsem hovořil i s bývalými řediteli W škol p. Šimkem (Semily) a p. Riškem (Příbram).

Žádný z nich nezastává a ani při svém působení nepraktikoval tak neústupné stanovisko jako kolegium WZŠ Jionice. Sdělování známek rodičům a třeba i řízená změna třídního učitele v posledních ročnících byly normální součástí waldorfské výuky. Na Waldorfském lyceu v Praze je pak uvádění známek na vysvědčení svobodně necháno na jednotlivých vyučujících.

Své výše uvedené subjektivní názory a úvahy bych chtěl konfrontovat se širším publikem a zjistit, zda podobné názory jsou osamocené nebo trápí větší počet rodičů. Jak je možné dosáhnout kvalitní waldorfské výuky? Z tohoto důvodu jsem inicioval vznik kruhu Kvalita výuky a hodnocení na ZŠW o kterém pojednává následující bod a který by měl být oficiálně ustaven v únoru 2014.

Děkuji tímto všem za ochotu, zájem a zajímavé náměty k tomuto tématu.

Kamil Douděra

H. Kruh „Kvalita výuky a hodnocení na ZŠW Jinonice“

Kruh Kvalita výuky a hodnocení na ZŠW vzniká v rámci Spolu rodičů a měl být oficiální platformou pro práci rodičů, kteří se o toto téma zajímají a pro komunikaci se školou a kolegiem.

Cíle kruhu jsou následující:

- 1) Podporovat a zlepšovat kvalitu výuky na ZŠW.
- 2) Seznamovat rodiče se způsobem hodnocení na ZŠW a s přidělováním známek na přihlášky na SŠ.
- 3) Hledat zajímavé nápady a způsoby výuky a hodnocení na jiných WŠ.
- 4) Zjišťovat zpětnou vazbu od rodičů, žáků a absolventů ke kvalitě výuky a způsobu hodnocení.
- 5) Navrhovat kolegiu ZŠW náměty ke zlepšení kvality výuky a způsobu hodnocení na základě zjištění z výše uvedených bodů.

Kontaktní osobou a mluvčím kruhu je Kamil Douděra – kamil.doudera@ami.cz

Dalšími členy nyní jsou: Josef Lichtenberg, Václav Kratochvíl, Václav Burýšek a Libor Malý

Rádi uvítáme další zájemce o tuto tematiku.